

Gündelik Aile Hayatında Medya Kullanımı

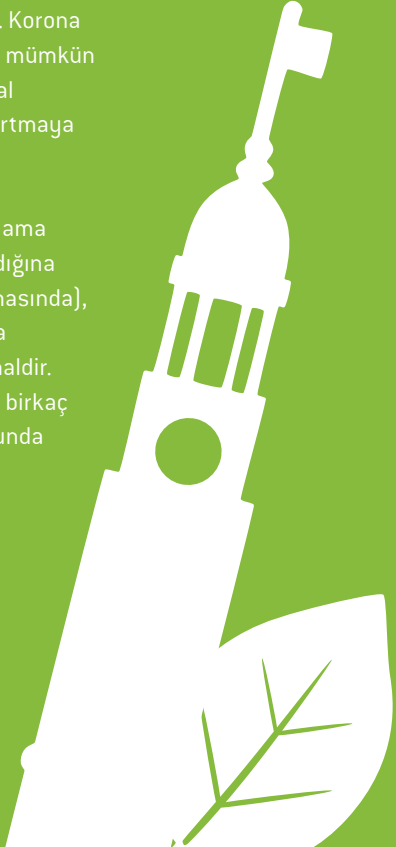
Ebeveynler için tavsiyeler

Değerli ebeveynler,

Günlük aile yaşantısında sık sık aynı anda birçok zorlu işle baş etmek zorunda kalırız. Bu zorluklar bazen bizi stresli durumlara itebilir. Bunca şey arasında, hangi medya türlerinin çocuklarınız için eğitici veya geliştirici olduğunu düşünmeye fırsat bulabiliyor musunuz? Hangi durumda olursanız olun, çocuğunuza cep telefonu, tablet, televizyon veya bilgisayar gibi dijital medya türlerinden birini verirken içinizden çeşitli şüpheler veya çatışmalar geçiyor olabilir.

“Kreş Başlangıcı-Einstieg: Erken Eğitim Döneminde Köprüler Kurmak” (“Kita-Einstieg: Brücken bauen in frühe Bildung”) adlı Federal Hükümet Programı çerçevesinde Elb’li çocuklar Korona salgını esnasında tam da bu konulara değindiler. Proje, kreşe gelen ailelere destek veriyor ve düşük seviyeli teklifler sunuyor. Son aylarda sizinle birlikte ailelerle irtibat halinde kalabilmek için çok şey yapmamız gerekiyordu. Korona salgını esnasında alışlagelmiş hayatı sürdürmek çoğu zaman mümkün değildi. Dijital yol bize burada yeni imkan açtı. Bu süreçte dijital medyanın aile içindeki önemini arttığını ve muhtemelen de artmaya devam edeceğini fark ettik.

Esasında, dijital medya kullanımı çocuklar için zararlı değildir, ama bu “ne” içerikler kullanıldığına ve kullanımın “ne sıklıkla” yapıldığına bağlıdır. İstisnai durumlarda (örneğin, şimdiki Korona karantinasında), ailenizde doğru bulduğunuz sınırı aşacak derecede çok medya kullanımı gerçekleşiyor olabilir. Bu şimdilik, geçici olarak normaldir. Çocukların dijital medya kullanımında dikkat etmeniz gereken birkaç şey vardır. Size bu konuda bazı faydalı ipuçları vermek ve sonunda çocuklara uygun bir içerik seçkisi sunmak isteriz.

Hangi Medya Türleri Çocuklara Uygundur?

Önemli olan medyanın türü değil, içeriğidir ve bu içerikleri sizin nasıl kullandığınızdır:

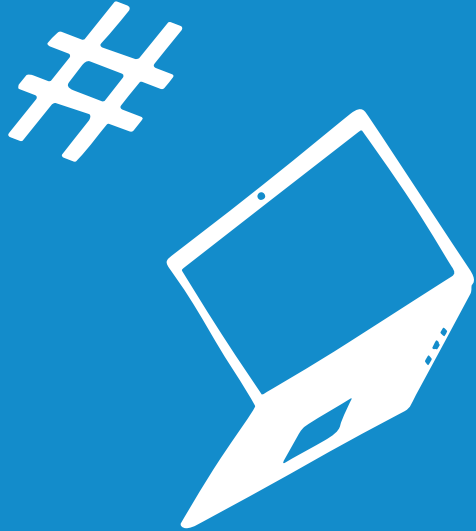
Dijital medya günümüzde, her zaman ve her yerde bulunabiliyor ve günlük aile yaşantımızın ayrılmaz bir parçası olmuş halde. Oyun veya iş cihazı olarak sık sık bilgisayarlara, tabletlere veya akıllı telefonlara bakıyoruz. Bunlar elbette gayet yaratıcı bir şekilde kullanılabilir ve çok değerli sohbet fırsatları sağlayabilirler, örneğin; çocuklarınızla birlikte, akıllı telefonunuzdaki tatil fotoğraflarınıza bakabilir ve birbirinize heyecanlı bir şekilde deneyimlerinizden bahsedebilirsiniz.

Çocuklarınızın, sizin çocukluğunuzda kullandığınız medyadan farklı medya türleri kullanmaları çok doğal ve zararsızdır.

Bazen teknolojik gelişmeler o kadar hızlı yaşanır ki kendimizi güvensiz hissederiz.

Bu da gayet normaldir. Çocuklarınız için bu hiç sorun değildir, çünkü onlar zaten bu şeylerin içinde büyüyorlar. Ama asıl yeni olan şey, çocuklarımızın her zaman ve sınırsız bir şekilde erişebilecekleri medya içeriğiyle büyüyor olması. Siz küçüklüğünüzde belki heyecanla uyku perisi saatinin gelmesini bekliyordunuz, ama bugün siz de çocuklarınız da YouTube gibi uygulamalar üzerinden istedikleri yayın hizmetine veya medya kütüphanesine tek tıkla anında ulaşabilirler. Bu durum, çocuklarınıza, bunca seçenek arasında yol gösterme ve onlara neyin iyi neyin kötü olduğunu öğretme sorumluluğunu yetiştirici ebeveynler olarak sizin sırtınıza yüklüyor. Bu yüzden çocuklarınızın ne izleyip ne oynadığını bilmeniz önemlidir. Bu husus özellikle internet konusunda çok önemlidir.

Çocuklar İçin Ne Kadar Medya Kullanımı Normaldir? Medya kullanımı ne zaman sağlıksız hale gelir?

Söz konusu sadece süre belirlemek değil, çocukların yaptıklarını önemsemektir:

Tüm faaliyetlerde olduğu gibi, uygun süre sınırı ne olmalı sorusunun cevabı, çocuğunuzun dijital medya ile ne yaptığını ve sizin bu faaliyet ile neyi amaçladığınızı bağlıdır. Örneğin, çocuğunuz tablet üzerinden görüntülü konuşma yaparak dedesine veya ninesine gün içinde neler yaptığını anlatıyorsa, uygun medya kullanım süresi, konuşma bitimine kadardır. Çocuğunuzla bir film izliyorsanız, uygun medya kullanım süresi film süresi kadardır. Çocuğunuzun dijital medya ile tam olarak ne yapacağını ve faaliyetin ne zaman biteceğini daha başlamadan önce açık ve net bir şekilde konuşup anlaşmak en iyisidir. Aslında çocuklar ne zaman faaliyet değiştirmek ve hareket etmek istediklerine kendileri karar verebilir. Bunun bir istisnası, mantıklı bir sonu olmayan oyunlardır; yani hiç durmadan sürekli oynanabilecek şekilde tasarlanmış oyunlar. Bu tip oyunlar için kendiniz bir süre sınırı koymalısınız. Genel olarak, çocuk ne kadar küçükse, ekranda o kadar az zaman geçirmelidir. Federal Sağlık Eğitimi Merkezi (BZgA) internet sitesinde, medya ekranı kullanım sürelerine ilişkin faydalı öneriler bulabilirsiniz.

Çocuklarınızı karşılaştıkları (olumsuz) olaylarla yalnız bırakmanız sağlıksızdır.

Çocuklar biz yetişkinlerin farkına bile varamadığı veya ilk bakışta herhangi bir

sorun göremediği yerlerde, bazı izlenimler edinip bunlardan endişe duyabilir. Mesela, bazı çocuklar filmlerdeki heyecan verici müziklere katlanamıyor olabilir. Bazı çocuklar da izledikleri dizi, film veya oyundaki ana karakter ile kendilerini o kadar özdeşleştirirler ki, başlarına adil olmayan bir durum geldiğinde ölçüsüz tepkiler verebilir, aşırı duygular gösterebilirler. Bu yüzden çocuğunuzun verdiği sinyalleri dikkatle izleyin ve endişelerini ve korkularını mutlaka ciddiye alın.

Çocuklarınızla yaşadıkları deneyimler hakkında konuşun:

Çocuklarınız kendi endişelerini açıkça ifade etmese bile, onlarla yaşadıkları deneyimler hakkında konuşmanız önemlidir. Örneğin, masada yemek yerken çocuğunuza bilgisayar oyunundaki veya izlediği dizideki karakterin bugün neler yaptığını, nasıl olduğunu sorun. Çocuğunuzun anlattıklarından, duyguları, görüşleri ve tercihlerine ilişkin pek çok şey öğrenebilirsiniz. Ayrıca, çocuğunuz kendisi için önemli olan kahramanlara ve hikayelere ilgi gösterdiğiniz için, kendisini kabul edilmiş ve ciddiye alınmış hissedecektir.

Çocuklara Uygun Medya İçerikleri Nelerdir?

Çocuğunuzun yaratıcılığına ve araştırma arzusuna inanın:

Çocuğunuzun, akıllı telefon, bilgisayar veya tablet kullanırken yaratıcı olmasına izin verin. Yaratıcı tasarımın muhtemelen en kolay yolu fotoğraf veya video çekmektir. Bir fotoğraf safarisi yaparak dünyayı bir kez de çocuğunuzun perspektifinden görmeyi deneyin. Çocuklarınızın neleri fotoğrafladığını görünce çok şaşıracaksınız. Çocuğunuz *Paint* programı ile çizim yapabilir veya aile fotoğraflarının üzerinde değişiklikler yapabilir. Çocuklarınız yetişkin olsa nasıl görünürdü, nasıl konuşurdu? Baba kadın olsa nasıl olurdu, nasıl konuşurdu? Çocuğunuz bu tarz sorularla oynayıp ses kayıt cihazı ile sesini kaydedip sonra da ses dönüştürücü programlar ile sesini değiştirebilir. Mesela, çocuğunuzla çok ünlü bir pop yıldızı olmanın hayalini kurun. *Garageband* veya *Auxy* gibi uygulamalar sayesinde, sizin ve çocuklarınızın eline

kullanıma hazır harika bir müzik stüdyosu geçmiş oluyor. Çocuğunuzun yaşı biraz büyükse ve canınız isterse, birlikte *Stop Motion* App ile kolaylıkla çizgi filmimsi bir video çekebilirsiniz veya çocuklar için tasarlanmış programlama dili *Scratch* ile kendinize küçük oyunlar hazırlayabilirsiniz.

Çocuğunuz çok dilli olarak büyüyorsa, interneti kullanarak ailenizin anadili ile irtibatını kesmemiş olur. Almanca anadiliniz değilse, Almanca öğrenme imkanları da vardır. Örneğin, *AMIRA* internet sitesinde sekiz dilde birçok kısa hikaye dinleyebilirsiniz veya siz kendiniz okuyabilirsiniz. Bu ve buna benzer imkanlardan faydalanın ve bunları çocuğunuzla birlikte keşfedin. Çünkü çocuklar bir dili en iyi, diğer kişiler ile karşılıklı konuşarak öğrenir. Bu yüzden, aşına olmadıkları bir dilde çeşitli videolar izlemeleri veya hikâyeler dinlemeleri çocuğunuzun dil öğreniminde pek etkili olmaz.

Dijital medyayı, çocuğunuzun arkadaşlarıyla ve akrabalarıyla temasta kalabileceği bir şekilde kullanın:

Çocuklarınız uzakta yaşayan akrabalarını veya civardan uzağa taşınmış arkadaşlarını özleyebilir. Dijital medyadan faydalanarak çocuğunuzun çizdiği bir resmi büyükannesine göndermesini, evde yarım günde uydurup icat ettiği ışık hızında giden hayali bir arabayı büyükbabasına göstermesini veya dışarıda parkta bulunduğu gizemli bir hazineyi bir arkadaşı ile paylaşmasını sağlayabilirsiniz.

Kreş veya ilkokul çağındaki çocukların internette tek başına gezinmesine izin vermeyin:

Çocuğunuz dijital medya teknolojisinin nasıl çalıştığını hızla kavrayabilir. Ama internetin gizli tuzaklarına da aynı hızla düşebilirler. İlkokul çağındaki çocuklarla konuşup internette kendilerine uygun olmayan filmler veya görüntüler olabileceğini, internette bulunan her bilginin doğru olmadığını, bilinmeyen sayfalarda bir şeylere tıklarlarsa bunun para kaybı yaşatabileceğini, herhangi bir fotoğraf veya kendileri hakkında herhangi

bir bilgi paylaşmadan önce çok dikkatli düşünmeleri gerektiğini anlatabilirsiniz. Ancak çocukların tüm bu risklerle etkili bir şekilde başa çıkabilmeleri için yaşça daha büyük olmaları ve zamanla yeterli tecrübeyi kazanmaları gerekir. Bu yüzden acil ve önemli tavsiyemiz, kreş ve ilkokul çağındaki çocukların internette tek başına gezinmesine izin verilmemesidir.

Mevcut güvenlik önlemlerini kullanın ve çocuğunuzun tek başına kaldığı zaman neleri kullanabileceğini önceden kontrol edin:

Tablet veya akıllı telefonunuzdaki “Kılavuzlu Erişim” (iOS için) modunu veya “Ekran kısıtlama” (Android için) çocuk modlarını kullanın, bunlar çocuğunuz için cihazın ekranını tek bir uygulama ile sınırlar, ayrıca telefonu uçuş moduna da alabilirsiniz.

Ek olarak, Almanya Gençlik Enstitüsü e. V. (DJI) veya “Medya ile İyi Yetişme” (Gutes Aufwachsen mit Medien) İnisiyatifi internet sitelerini ziyaret ederek çocuğunuzun yaşına uygun uygulamalar hakkında bilgi edinebilirsiniz.

Başka nelere dikkat etmelisiniz?

Telafi olarak fiziksel hareket zamanları oluşturun:

Çocuğunuz size neye ihtiyacı olduğunu gösterir: Çocuklar da dışarı çıkıp arkadaşlarıyla oynamak ister, oyuncaklar ve diğer eşyalar sadece üçüncü sırada gelir, buna televizyon ve dijital medya da dahildir. Bunu iyi değerlendirin ve çocuğunuzun apartmanınızda ya da dışarıda iyi hareket edebileceği yerleri düşünün. Belki sizin de biraz egzersize ihtiyacınız vardır? O halde çocuğunuzla birlikte biraz jimnastik egzersizleri yapın, top oynayın veya belirli bir yere kadar çıkıp yürüyün, dolaşın.

Çocuğunuz oyun oynarken arada bir ona ilgi gösterin:

Çocuğunuzla oyun oynarken 10–15 dakika izleyin ve ona gördüklerinizi anlatın. Sonra

arkanıza yaslanıp rahatlayabilirsiniz. Çocuğunuz gösterdiğiniz ilgiden memnun kalacaktır ve sonrasında kendi halinde çok daha mutlu ve rahat olacaktır. Ve belki çocuğunuzla oturup gevşeyerek birlikte ne tür yaratıcı oyunlar keşfedebileceğinizi görmeye vakit ayırabilirsiniz, bu size de iyi gelir.

Medyayı bir ödül olarak kullanmayın. Ve ceza olarak da medyayı yasaklamayın:

Çocuğunuzla aranızda bir çatışma olduğunda, tartışmanın konusu ilk başta medya kullanımıyla hiç ilgisi olmayan bir şeyler olabilir. Çocuğunuza kızgın, üzgün veya kötü bir ruh halinde olmanın gayet normal bir şey olduğu sinyalini vermeniz bu konuda çok daha yardımcı olur. Belki aranızı düzelterip sizi neşelendirecek başka bir şeyler bulabilirsiniz.

Önerilen Linkler:

İlgili Bağlantılar

www.klicksafe.de
www.schau-hin.info
www.internet-abc.de/eltern/die-juengsten-im-netz/kleinkinder-und-medien/
www.gutes-aufwachsen-mit-medien.de
www.kindergesundheit-info.de/themen/medien/mediennutzung/

Çocuk İnternet Siteleri ve Arama Motorları

www.fragfinn.de
www.blinde-kuh.de
www.klicksafe.de/fuer-kinder/
www.seitenstark.de

Uygulamalar ve İçerikler

www.gutes-aufwachsen-mit-medien.de/informieren/datenbank-fuer-kindermedien/
scratch.mit.edu/parents
www.amira-lesen.de

KITA-EINSTIEG HAMBURG

Gemeinsam
groß werden!

www.kita-einstieg-hamburg.de

Arbeitsgemeinschaft
der Freien Wohlfahrtspflege
Hamburg e. V.

AGFW

Koordinierungsstelle Kita-Einstieg Hamburg

Tel. 040/228 64543-0

kita-einstieg@agfw-hamburg.de

www.kita-einstieg-hamburg.de

Hamburg Kita kuruluşlarının Ortak Projesi:

Destekleyen Kurum, Kuruluş ve Bakanlıklar:

Künye

Yayımcı: Elbkinder Vereinigung Hamburger Kitas gGmbH, Oberstraße 14b, 20144 Hamburg,

Derleyen: André Böck ve Gesa Löbner-Bonk, Fotoğraflar: Wolfgang Huppertz (s. 8, 12),

istock.com (s. 1, 2, 4, 11, 15), Düzenleme: Carsten Kudlik, Lothar Ruttner, www.kudlik-ruttner.de,

Basım: RESET ST. PAULI Druckerei GmbH, Hamburg, Hamburg, Ekim 2021, www.elbkinder-kitas.de